

PLANINSKA ZVEZA SLOVENIJE

KOMISIJA ZA PLANINSKE POTI

5. Varstvo gorske narave na planinskih poteh

Albin Žnidarčič

Slovenski svet je razgiban in na majhnem prostoru naletimo na ravnine, visoke gore, kraška področja in mokrišča.

Prelep gorski svet

Čez vse te predele vodijo poti, ki so nadelane in uhojene iz različnih namenov. Precej teh poti je prevzela planinska organizacija in jih za svoje potrebe vzdržuje še danes...

Vse večje množice, ki se odpravljajo v občutljivi gorski svet, imajo tudi kvarne posledice vpliva na okolje.

KPP – Varstvo gorske narave

“Razdejanje” na Nanosu

Na planinskih poteh se pojavljajo poškodbe tal, ki spreminjajo osnovno strukturo same poti. Zaradi neugodnih klimatskih razmer in erozije take poti postajajo neprijetne za hojo...

Zavarovana in pravilno urejena planinska pot v Komarči

Zato v zadnjem obdobju stopa v ospredje predvsem skrb za sprotno vzdrževanje obstoječih in obiskanih poti z utrjevanjem hodne površine... Že pred tem se je Planinska zveza Slovenije odločila, da v gorskem svetu ne bo več nadelovala novih poti, temveč le skrbela za vzdrževanje in ekološko prenovo obstoječih...

5.1 Odnosi v naravi

Narava je vse, kar nas obdaja, vse, kar obstaja neodvisno od človeka. Človek/planinec/ je del narave, toda tudi narava je del človeka...

Na Vremščici

Ekologija je veda, ki preučuje odnose med živimi bitji in okoljem, odnose živih bitij med seboj in odnose med živalmi in rastlinami

Zavarovana in urejena planinska pot v soteski reke Reke

Ekološki faktor je dejavnik, ki v določenem prostoru hkrati vpliva na živo in neživo naravo (temperatura, vlažnost, svetloba, sestava tal)...

Na zavarovani planinski poti

Biotop je okolje - življenjski prostor, ki ga stalno naseljujejo posamezne vrste živali in rastlin (npr. Melišče, mlaka, gorsko pobočje, vrh, izvir...

Posledice “divje” hoje po bližnjicah...

Tudi od hoje “planincev” razrito melišče je Biotop – življenjski prostor rastlin in živali...

Čeprav se vidi človekove posege...

Naravno ravnotežje, je medsebojna skladnost vseh ekoloških faktorjev na posameznem območju...

Neuspešna sanacija bližnjice...

Varstvo okolja zajema prizadevanja za ohranitev in vnovično vzpostavitev porušenega naravnega ravnotežja v naravi.

Urejena in vzdrževana planinska pot...

Varstvo narave na planinskih poteh zajema prizadevanja, da bi z rednim vzdrževanjem poti obvarovali del narave ob planinskih poteh in na poteh samih (erozija, bližnjice)...

Posledice nevzdrževanja in intenzivne hoje so takšne...

Erozija....

Kljub temu, da je lepa planinska pot speljana v ovinek...

Bližnjice...

5.2 Tla

Tla sodijo v kategorijo danosti in so preperela plast zemeljske skorje, ki vsebuje ostanke rastlinskega in živalskega sveta.

Tudi na Vremščici je lepo...

Osnova tal je kamnina. Kamnin imamo več vrst in te so:

a)eruptivne, magmatske in metamorforne (nižje, globlje plasti zemeljske skorje) b)sedimentne kamenine (površinski del skorje).

Narinjeni skladi...

Najznačilnejše sedimentne kamenine so flišne kamenine, apnenci in dolomiti...

Tudi voda dela svoje...

Prodi in peski...

V Avstriji...

Gore so sestavljene tudi iz dolomitskih kamenin...

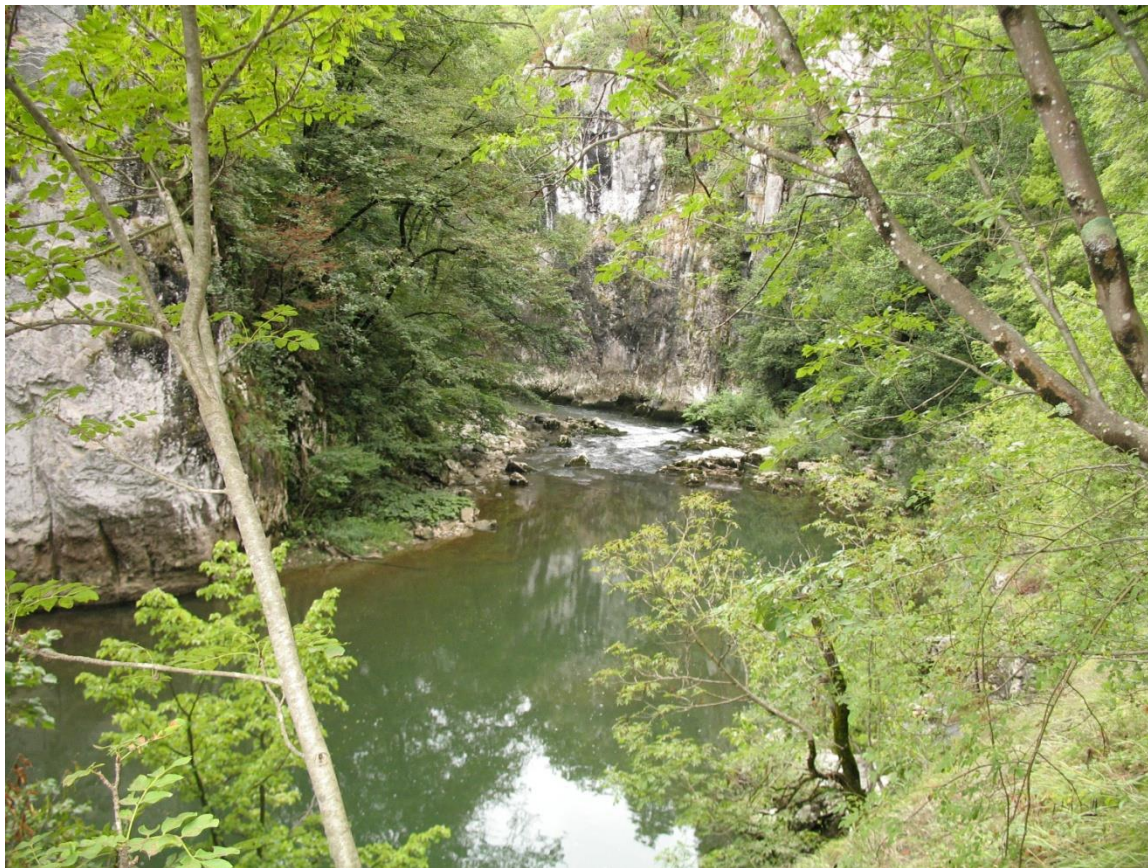
V podaljšku Bavšice...

Razprostranjenost posameznih kamninskih tipov odločno vpliva na talne razmere, te pa na videz krajine...

Visoko nad Bavšico...

Strmine, oblikovanost dolin...

Voda ima veliko moč...

Vodne razmere...

Tudi visoko v skalah je življenje

Zgornjo plast kamnin pokriva večja ali manjša plast prsti, ki daje pogoje za življenje...

Nazoren prikaz sestave tal...

Tekstura tal – ta kaže, kako v prsti prevladuje določena velikost drobccev ali določena mešanica teh velikosti, na primer pesek, fini pesek, ilovica, glina...

Vodo najdemo tudi na Krasu

Vodnatost tal Vsaka tla vsebujejo določeno količino vode, ki je lahko atmosferskega ali podtalnega porekla. Neprepustne plasti zadržujejo vodo in tam se pojavi močvirje in močvirske rastline.

Med skladi apnenca so tudi razpoke...

Struktura tal – to je značilna medsebojna razvrstitev in razdelitev delcev v večje skupine, med katerimi se oblikujejo večje ali manjše praznine. Število takšnih praznin izraža poroznost tal.

Med kamenjem – je tudi prst

Barva tal – ta kaže kakovost prsti.

V živo skalo vsekana pot...

Terene opredelimo na tri vrste in sicer:

Terene ki so v naravnih razmerah in ob človeških posegih stabilni.

Takole pa je v Komarči...

Terene, ki so v naravnih razmerah stabilni, pri človekovih posegih pa postanejo nestabilni.

In tako je na planinski poti pod Begunjščico

Pretežno nestabilni tereni, tako zaradi naravnih razmer
kot tudi zaradi človekovih posegov.

5.3 Oblike pokrajine

Oblike pokrajine – Slovenija je raznolika, relativno majhen prostor, ravnine, visoke gore, jezera in reke, obdelan in spremenjen prostor...

Človekovih posegov ni videti...

**Pokrajino lahko delimo glede na zgodovinski razvoj in
človekovo navzočnost na tri tipe:**

- Naravna pokrajina

Po posegih človeka spremenjena pokrajina

-kulturno pokrajino

Tudi to je posledica človekovega dela...

- Urbano ali mestno pokrajino

Nedotaknjena narava v visokogorju...

Za **naravno pokrajino** štejemo tisto pokrajino, ki je ohranila karakteristike prvobitnosti...

In to je delo človeka na prelepi Planini za Skalo...

Kulturna pokrajina – je tista pokrajina kjer je že prisoten človek, vendar ohranja prvobitnost narave.

Tudi v Lipici je poleg konjev prisoten človek...
In človek je v tisočletjih spremenil pokrajino.

Mesto ob morski obali

V tisočletjih prisotnosti je tudi ob morju človek spreminjal pokrajino.

Pokrajina je močno spremenjena...

Gričevnat svet ali nižinski pas, sega do povprečno 600m nad morjem. Značilnosti so kulturna in urbana krajina, naselja, prometnice, polja...

Planinske poti pod goro in na goro...

Spodnji montanski pas, sega od 600m do okrog 1300m. Značilnosti so – prevladujejo strmejša zemljišča, agrarna dejavnost in kmetijska izraba tal, prevladujejo gozdovi, gostota naselij je manjša, veliko število gozdnih in poljskih prometnic nam omogoča gibanje... Zaradi teh karakteristik je v tem pasu glavnina planinskih poti.

Na žalost pa lepe planine propadajo...

Zgornji montanski pas, sega od 1200/1300m do 1500/1600m. Značilnost je visokogorsko pašništvo, ki pa je omejeno na visoko poletno sezono...

Nazoren prikaz rastlinskih pasov

Subalpinski ali alpinski pas, sega od 1500/1600m do 2000m. Značilnosti so, da se v njem konča gozdna meja in začenja se pas ruševja in poleglih trav, ki sega v alpinski pas.

V visokogorju so pogoji življenja malo drugačni...

Alpinski pas, se razprostira od 2000 do 2400m in je nad pasom rušja. Tu je vpliv človeka zanemarljiv in razen posameznih planinskih in lovskih koč, ter nadelanih in zavarovanih poti tam ni opaziti človekovih posegov v okolje.

Nekoč je bil lep travnik...

5.5 Vplivi hoje na podlago

Pot v gozdu...

Posledice človekove ali živalske hoje, ter vožnje z prevoznimi sredstvi se v naravi hitro odražajo in tako spreminjajo krajino...

Po tej poti gre večina obiskovalcev Nanosa...

Na travnatem terenu se posledice hoje poznajo še hitreje.
Okrog 600 korakov letno že povzroča propad travne ruše – in
nastane steza...

Pot je bila strojno razširjena...

Dokler je pot samo uhojena, ni še zelo velikih posledic poškodbe v naravi. Ko pa je ta pot umetno razširjena s pomočjo strojev ali nakopavanja, so posledice v kratkem času lahko hude.

Nikoli več ne bo lepega, zelenega pobočja...

Uhojena steza se zaradi uporabe (hoje) vse bolj pogloblja in če takšne poti ne vzdržujemo – postanejo posledice nepopravljive...

Nekoč je bi še čas za preprečitev tega...

Posledice nevzdrževanja poti in erozije so nepopravljive...

Pri nadelavi planinskih poti izkoriščamo naravne police in prehode

Pravilna postavitev (trasiranje) planinske poti, je poleg logike odločilnega pomena tudi z vidika ohranjanja narave...

Lepo vidna po pobočju speljana planinska pot

Zaradi naklona poti, planinske poti v veliki strmini speljemo v serpentinah (ključih)...

Pravilno speljana trasa planinske poti

Zaradi večje stabilnosti, pot speljemo na zgornji strani drevesnega debla...

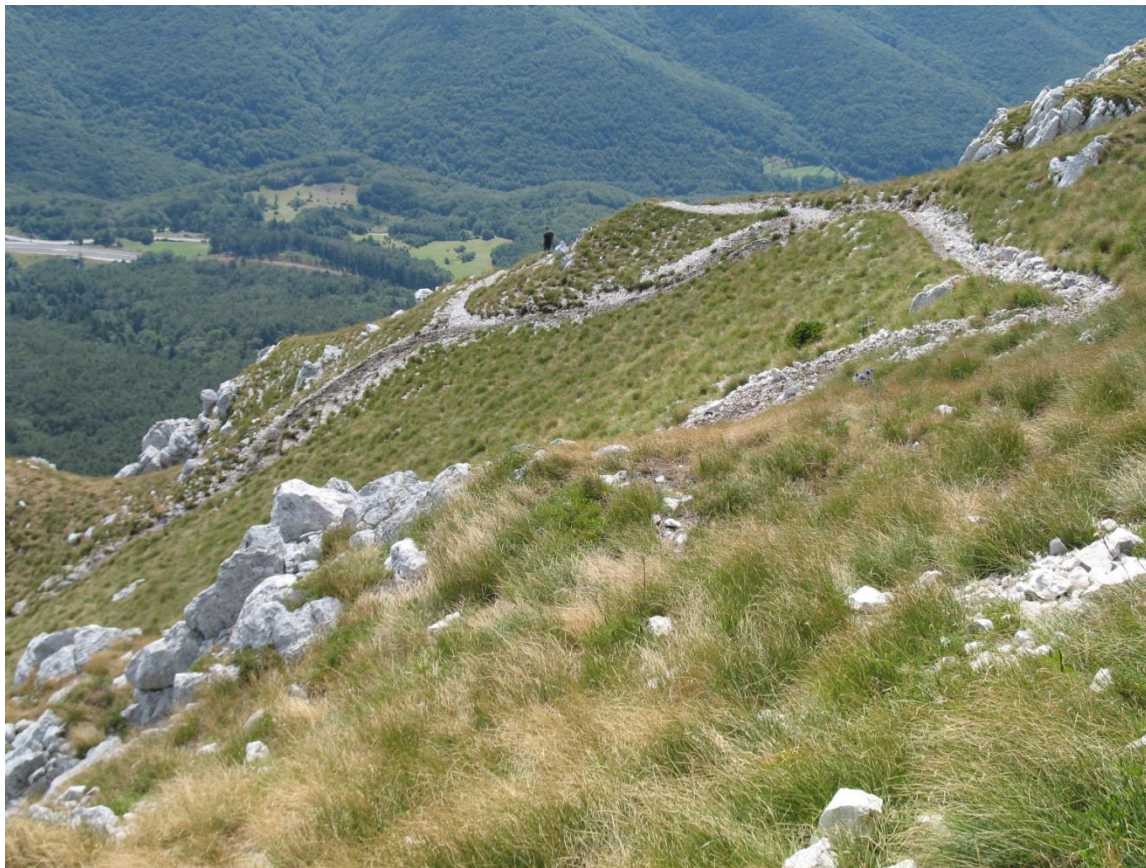
Strmino premagamo “v ključih”

Paziti moramo, da pot ni prestrma. Prestrma pot prinaša negativne posledice (delovanje vode, otežena hoja navzdol)...

5.6 Utrjevanje poti in sanacija bližnjic

Pot moramo zlasti na spodnjem robu primerno utrditi...

Pravo “sprehajališče”

Zardi neurejenih planinskih poti in njihovega nevzdrževanja – nastajajo bližnjice... Degradacija terena je trajna in nepopravljiva...

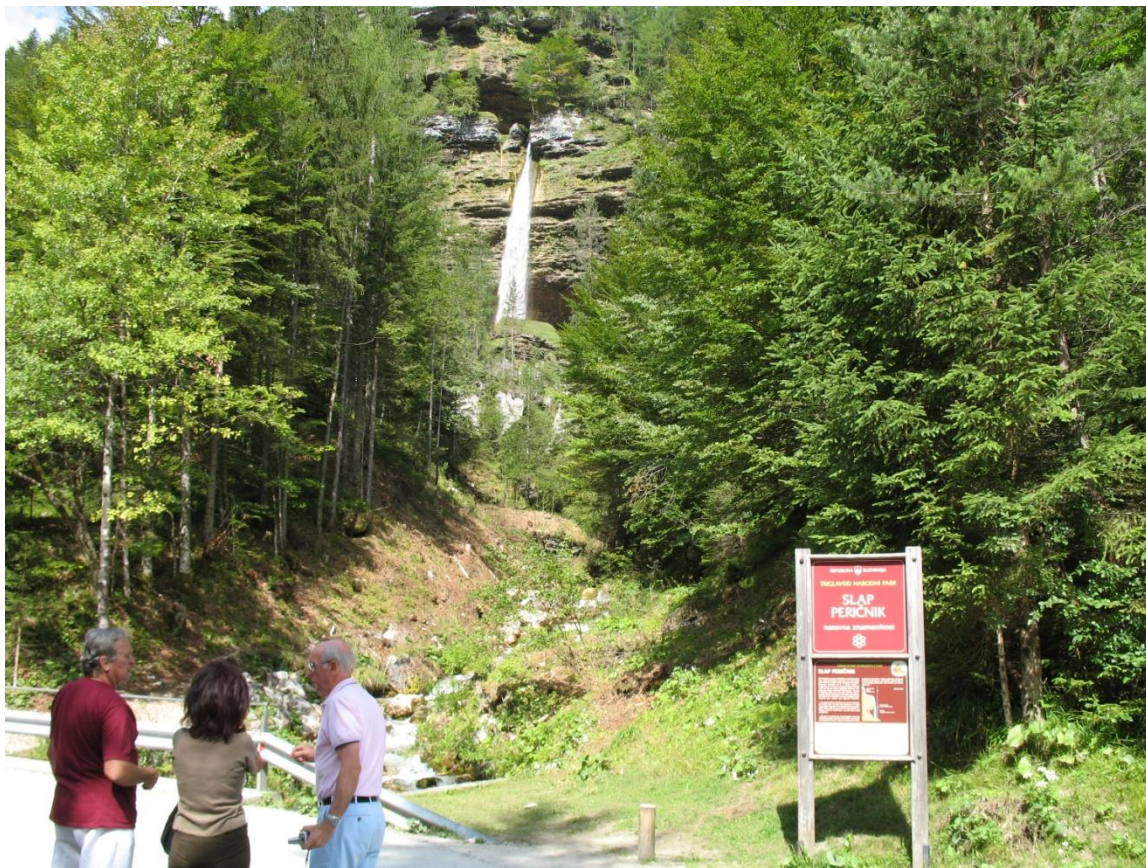
Markacisti imamo na planinskih poteh vedno dovolj dela...

Da bi preprečili erozijo in degradacijo narave, moramo redno vzdrževati planinske poti...

Tudi takšnih gradenj se lotevamo...

Urejati moramo prehode...

Tudi obveščanje obiskovalcev in pohodnikov je naša naloga...

Obveščati pohodnike in obiskovalce...

IN ČE NE GRE DRUGAČE OPOZARJATI TAKOLE!

Samo upajmo, da ta tabla še stoji...

TUDI TAKOLE!

Jasno in jedrnato !

IN V NAJNOVEJŠIH ČASIH, TAKOLE!

**VARUJMO IN SPOŠTUJMO NARAVO IN JO OHRANIMO
ZANAMCEM!**

PRELEPO!